

‘Mijn vaderland Israël blijft een sprookjesland’

Theaterregisseur Ilay den Boer onthaalt de bezoekers van het Theaterfestival op Joodse maaltijd met kritische noten

Op het Theaterfestival, dat donderdag begint, staat nieuwe regisseur Ilay den Boer met ‘Eet smakelijk’, een voorstelling tijdens een joodse maaltijd.

Door KESTER FRERIKS

AMSTERDAM, 2 SEPT. „Mijn Israëliëse moeder besloot in 1989 te vertrekken naar Nederland. Ik was drie jaar. Zij studeerde aan het conservatorium van Jeruzalem. Als reden van vertrek gaf ze aan bang te zijn in Israël. Ze zei: ‘Als je een kind hebt, dan kies je voor zelfbehoud en niet voor een politiek ideaal.’”

De jonge theatermaker Ilay den Boer (1986) is met *Eet Smakelijk* geselecteerd voor de Vlaamse selectie van het Theaterfestival. In de voorstelling schuiven twintig gasten aan. Ze zijn zowel toeschouwer als deelnemer. Den Boer neemt de rol op zich van gastheer bij deze traditionele bar mitswa-maaltijd. Hij geeft aan welke rollen de gasten vervullen: zij kunnen een tante zijn, oom, neef, grootmoeder, broer of zomaar genodigde. Wij nemen plaats aan een reusachtige, sfeervol gedekte tafel, ontworpen door Edo Sutherland. Den Boer: „Het is een feestelijke, Joodse bijeenkomst, een vorm van samen-zijn zoals dat in onze cultuur gebeurt. Er is wijn, voortreffelijk eten. Maar ondertussen gaan we denderende conflicten en felle ruzies niet uit de weg”.

De verhuizing van Den Boers moeder naar Nederland heeft zijn leven getekend. Zijn vader is van Nederlandse origine; hij was eind jaren zeventig werkzaam in een kibboets. Den Boer: „Eenmaal in het veilige Nederland voelde mijn moeder zich verscheurd tussen haar idealen en de zorg voor haar eerste kind. Voordat ze naar het

conservatorium ging, diende ze in het Israëliëse leger. Haar vertwijfeling kan ik me goed indenken. Israël is mijn thuis, daar ligt mijn verleden. Maar door de oorlog tegen de Palestijnen raakt mijn identiteit versplinterd. Ik zou uitsluitend liefde moeten ervaren, maar ik ervaar ook haat en afkeer.”

Twee jaar geleden vatte Den Boer het idee op van zijn innerlijke

‘Ik voel liefde, haat en afkeer voor Israël’

Ilay den Boer, regisseur

verdeeldheid een reeks van zes voorstellingen te maken bij het Huis van Bourgondië, een productiehuis waar beginnende theatermakers hun eerste voorstellingen kunnen maken. Onder de noemer *Het Beloofde Feest* schetst hij vanuit zes perspectieven het Israëliësch-Palestijnse conflict. Voor dit eerste deel, *Eet smakelijk*, heeft hij lange interviews met zijn moeder gehouden. Fragmenten uit deze interviews en briefwisseling uit het verleden spelen een cruciale rol. Aan het tweede deel, *Janken en Schieten*, ligt het autobiografische verhaal van zijn grootmoeder ten grondslag die tijdens de Tweede Wereldoorlog uit het getto van Litouwen ontsnapte en naar Israël vluchtte. Net zoals Den Boers grootmoeder destijds de reis per bus maakte, zitten de theaterbezoekers in een bus. De vlucht van toen vormt de rechtvaardiging van de Israëliëse strijd nu. Maar ook komt hij op voor de vermoorde Palestijnen, slachtoffers van de nieuw gestichte staat.

Den Boer: „Het is onmogelijk iets zinnigs te zeggen over de onzinnige oorlog die Israël voert tegen Palestina. Elke persoonlijke vraag die ik mijzelf stel heeft te maken met deze politieke omstandigheid. Een eensluidend antwoord is er niet.” Den Boer heeft

Foto René den Engelsman

ontdekt dat hij als theatermaker slechts de mensen kan oproepen om over hun vooroordelen jegens Israël te stappen en zelf na te denken, over het slepende conflict te lezen, je erin te verdiepen. Door de vorm waarin hij zowel *Eet Smakelijk* als *Janken en Schieten* heeft gegoten, haalt hij realiteit binnen de fictie. Den Boer: „Ik voer de toeschouwers naar die smalle scheidslijn tussen theater en werkelijkheid. Als ik met mijn gasten de voorstelling speel, dan bemerk ik dat mensen zich afvragen: is het echt of is het niet echt? Ik verweef verschillende werelden met elkaar. In het individuele verhaal van mijn familieleden weerspiegelt zich de maatschappelijke ontwikkeling van Israël. Mijn vaderland is en blijft een sprookjesland. Ik hoop dat het publiek ontroerd raakt door de persoonlijke verhalen, die ook politiek geladen zijn, van mensen die mij dierbaar zijn.”

‘Eet Smakelijk’ 4-6 sept. Brakke Grond, Amsterdam. Theaterfestival t/m 13 sept. Inl.: www.tf.nl

